אלא מלוה ברשות בעלים לחזרה איבא בינייהו. פי׳ בלמ״ק דר״ש אינה מקודשת משום דמלוה ברשות לוה קיימא ור״ש בן אלעזר דאמר מקודשת משום דמלוה ברשות מלוה קיימא ואע״פ דאכתי נימא רב כתנאי אמרה נשמעתיה דהא איהו דאמר המקדש במלוה אינה מקודשת אם מלי סבר כר״ש בן אלעזר וי״ל דרב נמי סבר כווותיה ולא תיקשי מידי דהא דאמר רב אינה מקודשת מיירי במלוה שהתחיל להוליאה[א] ובהא קאמר דאינה מקודשת אפילו נשתייר שום פרוטה ור״ש בן אלעזר לא מיירי אלא במלוה שהיא עדיין בעין ואע״ג דאמר במילתיה דר״ש אם נשתייר ש״פ מקודשת דמשמע אע״פ שהתחיל להוליאה י״ל דר״ש בן אלעזר מיירי שגגבו או שאבדו אלא אם כן יד אבל אם התחיל להוליאה אינה מקודשת:

אלא הא דאמר רב הונא השואל קורדום מחבירו ביקע בו קנאו. לענין אלא יוכל המשאיל לחזור בו קאמר אבל לענין להתחייב באונסין כי לא ביקע בו נמי חייב באונסין כדאמר בפרק השואל (ב״מ דף צט.) דמשעת משיכה חייב באונסיה: **לעולם** שטר חוב **דאחרים.** אבל שטר חוב דידה אינה מקודשת וא״ת ומאי שנא והא לידי ולידי מלוה היא[ב] וי״ל דודאי מלוה דידה שקנאתו כבר ואינו נותן לה שום דבר חדש שהרי אותם המעות היו שלה קודם הקידושין דין הוא דאינה מקודשת אבל כשנתן לה המלוה דאחריס נותן לה דבר חדש שלא היה בידה קודם אמר דמקודשת דנהי דאין המלוה בעין מ״מ זכות הוא לו כאילו היה בעין: **דב״ע** לית להו דרבי. מכאן יש להוכיח דאין הלכה כרבי מדהוה מצי למימר דב״ע אית להו דרבי דמסיקת אותיות לחודה מהני והכא גבי אשה נמי מייתי שמסר לה את השטר והיינו טעמא דחכמים דאמרי אינה מקודשת משום דקסבר דצריך לומר בפה כשמוסר לו השטר קני לך איהו וכל שיעבודיה והוא לא אמר לה כך ופליגי בדרב פפא דבי היכי דאמר רב פפא דבעי למיכתב ליה קני לך איהו וכל שיעבודיה כמו כן צריך לומר הכי בפה למ״ד אותיות במסירה נקנות ומדקאמר גמרא דב״ע לית להו דרבי שמע מינה דלית הלכתא כוותיה דרבי ובפרק המוכר את הספינה (ב״ב דף עז.) יש ספרים חלוקין אית דגרסי דהלכה דאותיות נקנות במסירה ואית דגרסי דהלכה דאין אותיות נקנות במסירה ומשמע הכא דהיא גירסא דאין אותיות נקנות במסירה[ו]: המוכר

הרי היא כפקדון עד כאן לא פליגי אלא דמר סבר מלוה אע״ג דלא נשתייר הימנה שום פרוטה ומר סבר נשתייר הימנה שום פרוטה אין ואי לא נשתייר הימנה שום פרוטה לא אבל דכולי עלמא מקדש במלוה מקודשת אמר [ג](ליה) רבא ותסברא הא מתרצתא הא משבשתא היא האי פקדון היכי דמי אי דקביל עליה אחריות היינו מלוה אי דלא קביל עליה אחריות אי הכי אדתני סיפא ובמלוה אע״פ שלא נשתייר הימנה שום פרוטה מקודשת ניפלוג וניתני בדידה במה דברים אמורים שלא קבלה עליה אחריות אבל קבלה עליה אחריות אע״ג דלא נשתייר הימנה שום פרוטה מקודשת אלא תריץ הכי ובמלוה אע״פ שנשתייר הימנה שום פרוטה אינה מקודשת ר׳ שמעון בן אלעזר אומר משום ר״מ מלוה הרי היא כפקדון במאי קמיפלגי אמר רבה אשכחתינהו לרבנן בבי רב דיתבי וקאמרי במלוה ברשות בעלים לחזרה והוא הדין לאונסין קמיפלגי דמר סבר מלוה [א]ברשות לוה קיימא[ג] והוא הדין לאונסים ומר סבר מלוה ברשות בעלים קיימא והוא הדין לאונסים ואמינא להו לאונסים כולי עלמא לא פליגי [ב]דברשות לוה קיימי מאי טעמא לא גרעא משאלה מה [ג]שאלה דהדרה בעינא חייב באונסים מלוה לא כל שכן אלא הכא מלוה ברשות בעלים לחזרה איכא בינייהו ואלא הא [ג]דאמר רב הונא השואל קורדום מחבירו ביקע בו קנאו לא ביקע בו לא קנאו לימא כתנאי אמרה לשמעתיה לא עד כאן לא פליגי אלא במלוה דלא הדרה בעינא אבל בשאלה דהדרה בעינא דברי הכל ביקע בו אין לא ביקע בו לא קנאו נימא כתנאי התקדשי לי בשטר חוב או שהיה לו מלוה ביד אחרים והירשה עליהם ר״מ אומר מקודשת וחכ״א [ד]אינה מקודשת האי שטר חוב היכי דמי אילימא שטר חוב דאחרים היינו מלוה ביד אחרים אלא לאו שטר חוב דידה ובמקדש במלוה קמיפלגי לעולם שטר חוב דאחרים והכא [ה]במלוה בשטר ובמלוה על פה קא מיפלגי במלוה בשטר במאי פליגי בפלוגתא דרבי ורבנן קמיפלגי [ד]דתניא אותיות נקנות במסירה דברי רבי וחכ״א בין שכתב ולא מסר בין שמסר ולא כתב לא קנה [ו]עד שיכתוב וימסור מר אית ליה דרבי ומר לית ליה דרבי ואיבעית אימא דב״ע לית להו דרבי והכא בדרב פפא קמיפלגי [ה]דאמר רב פפא [ו]האי מאן דזבין שטרא לחבריה צריך למיכתב ליה קני לך הוא וכל שעבודיה מר אית ליה דרב פפא ומר לית ליה דרב פפא ואיבעית אימא דכולי עלמא אית להו דרב פפא והכא בדשמואל קמיפלגי דאמר שמואל המוכר

אימא דב״ע לית להו דרבי. והכא בשמסר וכתב מיירי אלא שכתב לה קני לך האי שטר ולא כתב לה שעבודא דאית ביה מאן דאמר דאינה מקודשת כרב פפא: **דלולי עלמא אית להו דרב פפא.** וכי אמר ר״מ מקודשת בשכתב לה כו׳ והכא בדשמואל קא מיפלגי: ואפילו

מסורת הש״ס

א) רש״ל מ״ז, ב) בכת״י נוסף: ואי בעי למיהדר לא הדר], ג) ב״מ צט, ד) ב״ב עו. קנב. יבמות קטז. סנהדרין לא, ה) ב״ב עו:, ו) ועי׳ תוס׳ ב״ב דף עו: ד״ה אמר ר״מ ותוס׳ שם עז. ד״ה אמר אמימר, ז) [נדפ״ל אי בלהולאה].

מוסף רש״י

ביקע בו קנאו. עד שיכלו ימי שאילתו, **לא ביקע בו לא קנאו.** דקסבר אין משיכה קונה בשומרים (ב״מ צט:). **אותיות נקנות במסירה.** המוכר שטר חוב לחבירו קנה החוב במסירת אותיות (סנהדרין לא.). **לגבות הלוקח את החוב** מן הלוה במסירה שמסר לו המלוה את השטר, ולא מלי טעין לוה לגזור ע״פ לגזותיך מסרו לך (רשב״ם ב״ב עו.). **דאותיות** כגון שטר נקנות במסירה בלא קנין ואין יכול לחזור בו (יבמות קסז:). **ונשתעבד** לו לוה זה הקונה כמו שהיה משועבד למלוה כל זמן שלא חזר ומחלו (רשב״ם ב״ב קסט:). ולא צריך למכתב קני לך וכל שעבודיה ולא שום שטר (שם עז.). **בין שכתב ולא מסר.** כתב לו מוכר לקוח שטר מכירה על שטר זה ומסר לו אותו שטר מכירה, אבל לא מסר לו עדיין שטר המלוה, לא קנה עד שיכתוב וימסור לו. דמקי למימר ליה מיד בעלמא זכיני לך, ובשטר מכירה לחוד לא קני דאין נקנין בשטר אלא קרקע ועבדים (רשב״ם ב״ב עו.). **צריך למיכתב ליה.** שטר אחר, קני לך הוא וכל שעבודיה. ולפרושי אתא דהלכתא כרבנן דפליגי עליה דרבי ואמרי עד שיכתוב וימסור, וגם בא לפרש היאך יכתוב ליה הכהו שטרא (שם עז:).

מוסף תוספות

א. תו לא מצי מלוה למיהדר כמו בשואל קרדום מחבירו דאם בקע בו קנהו ולא מצי משאיל הדר ביה. תוס׳ הכא״ש.
ב. דאף היא נתנה להוציאה אצל אחרים. רשב״ם.

עין משפט נר מצוה

עז א מיי׳ פי״ג מהל׳ מלוה ולוה הלכה ח סמג עשין לד טוש״ע חו״מ סי׳ עד סעי׳ א:
עח ב מיי׳ פט״ז מהל׳ מלוה ולוה הלכה ג סמג עשין לד טוש״ע חו״מ סי׳ קכ סעי׳ ה:
ג [מיי׳ פ״א מהל׳ שאלה הל״ח טוש״ע חו״מ סי׳ שמ סעי׳ ה]:
עט ד ה מיי׳ פ״ה מהל׳ אישות הל״י יג סמג עשין מח טוש״ע אה״ע סי׳ כח סעי׳ ז ח:
ו [מיי׳ פ״ו מהל׳ מכירה הל׳ י יא טוש״ע חו״מ סי׳ סו סעי׳ ה]:
פ ז מיי׳ פ״ו מהל׳ מכירה הל״א סמג עשין כב טוש״ע חו״מ סי׳ סו סעי׳ ה:

תוס׳ ר״י הזקן

בפקדון. ואם יש במלוה בעין שוה פרוטה מקודשת דיכול לחזור בו המלוה כדמפרש. במאי קמיפלגי. ז) בלהוצאה ניתנה סוף סוף כתנאי אמר רב לשמעתיה. אשכחתינהו. כלומר לעולם להוצאה ניתנה דברי הכל כששלח בו יד דהואיל והוציא ממנה פרוטה הרי החזיק בה ואין הבעלים יכולים לחזור בה, והכא שלא הוציא ממנה כלום הלוה עדיין פליגי אם היו ביד המלוה* כל זמן שלא הוציא הלוה כלום ממנה ואע״פ שהוא בידו או לא. **לאונסים.** אם המלוה היא עדיין בעין ביד הלוה ונאנסה שנגנבה או אבדה מחייב באחריותה. **לחזרה.** אם יכול לחזור בו המלוה כל זמן שהוא בעין ביד (המלוה) [הלוה]. **השואל קרדום מחברו.** פי׳ לזמן קצוב. ולית הלכתא כרב הונא כמו שבארנו בהשואל. **ביקע בו.** שנשתמש בו קנאו לאותן ימים ששאלו. והלכה כת״ק דברשות לוה קיימא ואינו יכול לחזור בו. **לית להו דרבי.** ומיירי כשכתב לה שטר לקנות בו החוב ומסר לה שטר החוב.
*נראה דצ״ל אם הם ברשות המלוה לחזרה כל זמן וכו׳ (ד״ז).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ואפילו יורש. של מלוה: **מוחל.** שהלוה לא נתחייב ללוקח כלום אלא מחמת המוכר והרי מחלו אצלו. ר"מ לית ליה דשמואל הלכך סמכה דעתה ולא [6] חיישינן דלמא אזיל ומחיל ליה דרבנן אית להו דשמואל הלכך לא סמכה דעתה דסברה אזיל ומחיל ליה: **אית להו דשמואל.** דאי בעי אזיל ומחיל ליה: **והכא באשה קא מיפלגי.** כלומר אם היה מקנהו קרקע בדמי שטר זה ודאי לא קנה המלוה את הקרקע ולא סמכה דעתה דבעל קרקע אבל באשה סבר ר"מ דסמכה דעתה דכיון דאיתתיה אצא לא שביק ליה לדידי ומחיל לאחריני: **כמעמד שלשתן.** אמר לו כן קנה. ואין טעם בדבר דהא חד הוא מתנת מילי דשוינהו רבנן הלכתא בלא טעמא במס' גיטין [7]: **בפקדון.** דאיתיה בעין וסמכה דעתא דמקבל: **נימא לחנאי.** במקדש במלוה: **הפקדשי לי בשטר** גרס. ולא גרס הכא בשטר חוב: **אינה מקודשת.** ואפי' הגייר שוה פרוטה דלאו דעתה להתקדש בפרוטת הגייר אלא בגמר דכתיבא ביה: **ר' אלעזר אומר מקודשת.** ואפי' אין בגייר שוה פרוטה כדמפרש טעמא לקמן אי משום דמקדש במלוה מקודשת אי משום כדמשנינן לקמיה: **שמין את הגייר.** דלעתה נמי אגייר: **קשיא דר"מ אדר"מ.** דהא תניא לעיל המקדשי לי בשטר חוב ר"מ אומר מקודשת: **אלא לאו בשטר חוב דידה.** שיש לו מלוה עליה: **בשטר שאין לו עדים עליו.** שטר אירוסין קאמר שכתב לה על הגייר הרי את מקודשת לי ולא החמיס עליו עדים אלא מסרו לה בפני עדים. פלוגתא דר"מ ורבי אלעזר במסכת גיטין [8] גבי גט דקאמר ר' אלעזר אע"פ שאין עליו עדים אלא נתנו לה בפני עדים כשר שאין העדים חותמים על הגט אלא מפני תקון העולם: **ורבי.** משוי ליה ספר כריתות: **מספקא להו בהאי אי כר"מ אי כרבי אלעזר.** וסבירא להו דדעתה נמי אגיירא הלכך שמין כו'. ולפי התירוץ הזה נראה בעיני דלא גרס בהא דרבנן ואם לאו אינה מקודשת אלא וחכ"א [9] שמין את הגייר אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ואיבעית אימא בגון שכתבו שלא לשמה ובדר"ל קמיפלגי דבעי ר"ל [10] שטר אירוסין שכתבו שלא לשמה מהו הויה ליציאה מקשינן מה יציאה בעינן לשמה אף הויה נמי בעינן לשמה או דלמא הויות להדדי מקשינן מה הויה דכסף לא בעינן לשמה אף הויה דשטר לא בעינן לשמה בתר דבעיא הדר פשטה [1] ויצאה והיתה [2] מקיש הויה ליציאה מר אית ליה דר"ל ומר לית ליה דר"ל ואי בעית אימא דכ"ע אית להו דר"ל והכא במאי עסקינן שכתבו לשמה ושלא מדעתה ובפלוגתא דרבא ורבינא ורב פפא ורב שרביא קמיפלגי [3] דאיתמר כתבו לשמה ושלא מדעתה רבא ורבינא אמרי מקודשת רב פפא ורב שרביא אמרי אינה מקודשת נימא כהני תנאי דתניא [4] עשה לי שירים נזמים וטבעות ואקדש אני לך כיון שעשאן מקודשת דברי רבי מאיר וחכ"א אינה מקודשת עד שיגיע ממון לידה האי ממון ה"ד אילימא אותו ממון מכלל דת"ק סבר אפי' אותו ממון נמי לא אלא במאי [5] בו מקדשא אלא לאו בממון אחר ושמע מינה במקדש במלוה קמיפלגי וסברי דכ"ע [6] ישנה לשכירות מתחלה [ועד] סוף והוה מלוה מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר המקדש במלוה מקודשת ומר סבר המקדש במלוה [7] אינה מקודשת לא דכולי עלמא מקדש במלוה אינה מקודשת והכא בישנה לשכירות מתחלה ועד סוף קמיפלגי מר סבר אינה

המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול. י"מ היינו טעמא דמחלו מחול משום דקנין שטר אינו אלא מדרבנן ולא אלים להפקיע כח הראשון אלא יוכל למחול אותו וכן משמע בפרק מי שמת (ב"ב דף קמז:) דקנין שטרות אינו אלא מדרבנן [8]: **כי** קאמר רב בפקדון אבל במלוה

לא. וא"ת אמאי לא קאמר דכ"ע כי קאמר רב אפילו במלוה והכא מיירי במעמד שלשתן וקמיפלגי בדשמואל דאמר אפי' יורש מוחל א"נ סברי כשמואל ובסמכה דעתה קא מיפלגי וכדאמר לעיל אלא מדלא קאמר הכי שמע מינה דאפי' שמואל מודה דהמקנה לחבירו במעמד שלשתן ומחלו אינו מחול והא דקאמר לעיל המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול היינו דוקא כשאין הלוה בפנינו בשעה שמכר לו את השטר [9]: **אילימא** בשטר חוב דאחרים קשיא דר"מ אדר"מ. ואם תאמר ומאי קושיא ליפני לעיל מייירי דאמר [10] ליה קני לך שטר וכל שיעבודיה והכא מיירי דלא אמר ליה וי"ל שהיה תופס לדוחק מאחר שהלשונות שויס לומר שאינם בסיגנון אחד:

ורבנן מספקא להו כו'. [11] לפירוש זה לא גרס במילתייהו ואם לאו אינה מקודשת דהא אפילו ליכא בגייר שוה פרוטה לריכה גט מספק דשמא עדי מסירה כדתי כר"ל דלי אמרת דאין לריכה גט א"כ קאי כר"מ דאמר עדי חתימה כדתי מכל וכל וא"כ מאי האי [12] דקאמר מספקא להו אי כר"מ אי כר' אלעזר:

שמין את הגייר. ודוקא אליבא דרבנן אמרי' דשמין את הגייר אבל לר"מ אפי' איכא בגייר שוה פרוטה אינה מקודשת דאמר עדי חתימה כדתי הקידושין [13] וא"ת לרבנן אמאי שמין את הגייר אפילו ליכא בגייר שוה פרוטה מקודשת דאמר עדי מסירה כדתי אלעזר דאמר עדי מסירה כדתי וי"ל דלזה מהני אם היה בו שוה פרוטה מקודשת קידושין גמורין אבל אם אינו שוה פרוטה אינה מקודשת כי אם מספק לגריכה גט אם נשאת לאחר: [14] **דכ"ע** ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף. אין לדקדק מכאן דהלכה דישנה לשכירות מתחלה ועד סוף דהא לא הוה מלי למימר דכ"ע אינה לשכירות [15] דאי"כ מ"ט דמ"ד אינה מקודשת [16] אך יש להביא ראיה דהלכה דישנה לשכירות מתחלה ועד סוף מהאיי דפ"ק דמסכת ע"ז (דף יט:) תנן הגיע לגיפה

[6] המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפי' יורש מוחל דמר אית ליה דשמואל ומר לית ליה דשמואל ואיבעית אימא דכ"ע אית להו דשמואל והכא באשה קמיפלגי מר סבר אשה סמכה דעתה מימר אמרה לא שביק ליה לדידי ומחל ליה לאחריני ומר סבר אשה נמי לא סמכה דעתה במלוה על פה במאי פליגי בדרב הונא אמר רב [7] דאמר רב הונא אמר רב [8] מנה לי בידך תנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה מר סבר כי קאמר רב ה"מ בפקדון אבל מלוה לא ומר סבר [9] לא שנא מלוה ולא שנא פקדון נימא כתנאי התקדשי לי בשטר ר"מ אומר אינה מקודשת ור' אלעזר אומר מקודשת וחכ"א [10] שמין את הגייר אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת האי שטר ה"ד אילימא שט"ח דאחרים קשיא דר"מ אדר"מ אלא בשט"ח דידה ובמקדש במלוה קא מיפלגי א"ר נחמן בר יצחק הכא במאי עסקינן כגון שקדשה בשטר שאין עליו עדים ור"מ לטעמיה דאמר [11] עדי חתימה כדתי ור' אלעזר לטעמי' דאמר [12] עדי מסירה כדתי ורבנן מספקא להו אי כר"מ אי כרבי אלעזר הלכך שמין את הגייר אם יש בו שוה פרוטה מקודשת ואם לאו אינה מקודשת ואיבעית אימא כגון שכתבו שלא לשמה ובדר"ל קמיפלגי דבעי ר"ל [13] שטר אירוסין שכתבו שלא לשמה מהו הויה ליציאה מקשינן מה יציאה בעינן לשמה אף הויה נמי בעינן לשמה או דלמא הויות להדדי מקשינן מה הויה דכסף לא בעינן לשמה אף הויה דשטר לא בעינן לשמה בתר דבעיא הדר פשטה [1] ויצאה והיתה [2] מקיש הויה ליציאה מר אית ליה דר"ל ומר לית ליה דר"ל ואי בעית אימא דכ"ע אית להו דר"ל והכא במאי עסקינן שכתבו לשמה ושלא מדעתה ובפלוגתא דרבא ורבינא ורב פפא ורב שרביא קמיפלגי [3] דאיתמר כתבו לשמה ושלא מדעתה רבא ורבינא אמרי מקודשת רב פפא ורב שרביא אמרי אינה מקודשת נימא כהני תנאי דתניא [4] עשה לי שירים נזמים וטבעות ואקדש אני לך כיון שעשאן מקודשת דברי רבי מאיר וחכ"א אינה מקודשת עד שיגיע ממון לידה האי ממון ה"ד אילימא אותו ממון מכלל דת"ק סבר אפי' אותו ממון נמי לא אלא במאי [5] בו מקדשא אלא לאו בממון אחר ושמע מינה במקדש במלוה קמיפלגי וסברי דכ"ע [6] ישנה לשכירות מתחלה [ועד] סוף והוה מלוה מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר המקדש במלוה מקודשת ומר סבר המקדש במלוה [7] אינה מקודשת לא דכולי עלמא מקדש במלוה אינה מקודשת והכא בישנה לשכירות מתחלה ועד סוף קמיפלגי מר סבר אינה

[8] **כי קאמר רב בפקדון אבל במלוה לא.** וא"ת אמאי לא קאמר דכ"ע כי קאמר רב אפילו במלוה והכא מיירי במעמד שלשתן וקמיפלגי בדשמואל דאמר אפי' יורש מוחל א"נ סברי כשמואל ובסמכה דעתה קא מיפלגי וכדאמר לעיל אלא מדלא קאמר הכי שמע מינה דאפי' שמואל מודה דהמקנה לחבירו במעמד שלשתן ומחלו אינו מחול והא דקאמר לעיל המוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול היינו דוקא כשאין הלוה בפנינו בשעה שמכר לו את השטר [9]: **אילימא** בשטר חוב דאחרים קשיא דר"מ אדר"מ. ואם תאמר ומאי קושיא ליפני לעיל מייירי דאמר [10] ליה קני לך שטר וכל שיעבודיה והכא מיירי דלא אמר ליה וי"ל שהיה תופס לדוחק מאחר שהלשונות שויס לומר שאינם בסיגנון אחד:

ורבנן מספקא להו כו'. [11] לפירוש זה לא גרס במילתייהו ואם לאו אינה מקודשת דהא אפילו ליכא בגייר שוה פרוטה לריכה גט מספק דשמא עדי מסירה כדתי כר"ל דלי אמרת דאין לריכה גט א"כ קאי כר"מ דאמר עדי חתימה כדתי מכל וכל וא"כ מאי האי [12] דקאמר מספקא להו אי כר"מ אי כר' אלעזר:

שמין את הגייר. דרבנן אמרי' דשמין את הגייר אבל לר"מ אפי' איכא בגייר שוה פרוטה אינה מקודשת דאמר עדי חתימה כדתי הקידושין [13] וא"ת לרבנן אמאי שמין את הגייר אפילו ליכא בגייר שוה פרוטה מקודשת דאמר עדי מסירה כדתי אלעזר דאמר עדי מסירה כדתי וי"ל דלזה מהני אם היה בו שוה פרוטה מקודשת קידושין גמורין אבל אם אינו שוה פרוטה אינה מקודשת כי אם מספק לגריכה גט אם נשאת לאחר: [14] **דכ"ע** ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף. אין לדקדק מכאן דהלכה דישנה לשכירות מתחלה ועד סוף דהא לא הוה מלי למימר דכ"ע אינה לשכירות [15] דאי"כ מ"ט דמ"ד אינה מקודשת [16] אך יש להביא ראיה דהלכה דישנה לשכירות מתחלה ועד סוף מהאיי דפ"ק דמסכת ע"ז (דף יט:) תנן הגיע לגיפה

פא א מיי' פ"ו מהל' מכירה הלכה יב סמג עשין פב טוש"ע ח"מ סי' סו סעיף כג:
פב ב ג מיי' שם הלכה ח ופ"ג מהל' זכייה הל' ג סמג שם טוש"ע [שם סעי' יט] ומימן קכו סעיף ג:
פג ד טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף ח:
פד ה מיי' פ"ג מהל' גירושין הלכה טו טוש"ע אה"ע סי' קל סעיף ג בהגה"ס:
פה ו טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף ז:
פו ז מיי' פ"ב מהלכות אישות הל' כ טוש"ע שם סעיף טו:

תורה אור השלם

1. וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר:
דברים כד ב

מוסף תוספות

א. דקאמר התם ורבא אמר ר"נ מתנת ש"מ דרבנן ופריך והאמר ר"נ אע"ג דאמר שמואל המוכר שט"ח לחבירו וחזר ומחלו מחול וכו' מודה שמואל שאם נתנו במתנת ש"מ שאינו יכול למחול אי אמרת בשלמא דאורייתא היינו שאינו יכול למחול אלא אי אמרת דרבנן אמאי אינו יכול למחול אלמא דהיכא דיכול למחול הוי מדרבנן. תוס' הרא"ש. ב. משום דמלוה ופרוטה דעתה אמלוה ואע"ג דאפכא שמעינן להו לקמן בההיא דעשה לי שירים ונזמים וטבעת דאוקימנא כגון שהוסיף לה נופך משלו שאני הכא דלאו דעתה אשין אינו דעתה אלא לראי' שבח. רמב"ן. ג. אלא לבסוף. תוס' הרא"ש. ד. דאי אינה אלא לבסוף כיון שאין מתחייב שכרו אלא הכל ביחד כשנגמרה כל המלאכה ואז מוחל לה בתורת קדושין לא חשיב מלוה. תוס' ב"ק צט.

תוס' ר"י הזקן

[ומר סבר אשה נמי לא סמכה דעתה]. ופסק הר"ם [אישות פ"ה הי"ב] כחכמים דלא סמכא דעתה ואינה מקודשת, אע"ג דבהא דמעמד שלשתן הלכה כר' מאיר דהא דרב לא שנא פקדון [ול"ש מלוה] קנה ולא מצי למימר לאו בעל דברים דידי' אית ליה הילכך מקודשת, והלכתא בלא טעמא היא כדאיתא בגיטין [יד, א]. ומבמקדש במלוה פליגי. דר"מ [סבר] דאף ע"ג דאיכא בשטר שוה פרוטה אינה מקודשת דדעתה אמלוה ולא על השטר, ור' אלעזר סבר אפילו אין בשטר שוה פרוטה (אינה) מקודשת דמקדש במלוה מקודשת, ורבנן סברי מקדש במלוה אינה מקודשת, מיהו דעתה נמי אשטרא ואם יש בו שוה

פרוטה מקודשת. בשטר. אירוסין, ולא בשטר חוב איירי, מקודשת. קדושי ודאי, ואע"ג דאמר לה התקדשי לי בשטר זה וקבלתו הויא מקודשת מחמת קדושי כסף אם יש בו שוה פרוטה. אינה מקודשת. ודאי אלא ספק, דהא מספקא להו [אי] הלכה כר' אלעזר. ומסתברא דמקדש בשטר מלוה אם יש בו שוה פרוטה מקודשת נמי דדעתה נמי אגייראא כדאוקימנא לרבנן כדס"ד דבשטר מלוה פליגי. ואיכא מ"ד דהואיל ואפיקנא משטר מלוה ואוקימנא בשטר קדושין כולהו מודו דבשטר מלוה דעתה אמלוה ולא אגייראא. לשמה ושלא מדעתה. ורבנן מספקא להו הלכך שמין את הגייר וכו'. **שירים.** אצעדה [במדבר לא, נ] מתרגמינן שירים.

תמימת הגט אינה מן התורה אלא מפני תיקון העולם (גיטין כא:). ואין צריך לחתום בגט ומי כתב קרא דכתיבא הגט קלי ולא אחמימת ידי עדים (שם ט:). עדי חתימה כדתי. עיקר הטעם זו היא תמימתו (שם ג:). דכי כתיב וכתב דקרא אחמימת עדים שהיא עיקר (שם כא:). שכתבו שלא לשמה. שנכתב לשם אשה אחרת ומעלך (לעיל ט:). מה יציאה בעינן לשמה. דכתיב וכתב לה, לשמה (שם ט:). הויה דכסף לא בעינן לשמה. שאתה צורת הגיירך בטעוה לשמה (שם). הדר פשטה ויצאה והיתה. שהי עיקר שהשטר קונה בשאה מכאן ולמדנו (שם). שלא מדעתה. קודם הכתיבה לא נמלך בה ואחר כך הודיעה וקבלתה, ונגדולה קלי והוא הדין בקטנה ובערה לשמה ושלא מדעת אביה (שם). עשה לי שירים. למידין מאלי, ואקדש אני לך. בשכר פעולתך (ב"ק צט.). ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף.

אומן המקבל עליו לעשות בשכר, לא אמרינן בגמר המלאכה הוא קונה כל השכירות, אלא כל פירתא ופירתא דעבד קמא קמא קני אגרא (ע"ז יט:). כיון שעלה שכרו לפרוטה נתחייבה לו מיד פרוטה והויא ליה מלוה גבה (ב"ק צט.).

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

לכיפה שמעמידים בה עבודת כוכבים אסור לבנותה וקאמר ר"ל בגמ' דאם בנה שכרו מותר ומפרש התם טעמא משום דישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ואימת קמיתסר במכוש אחרון ובמכוש אחרון ליתא בה שום פרוטה ש"מ דהכי הילכתא דליכא מאן דפליג ואין נפקותא לענין חזרה דהא דאמר רב (ב"מ דף עז.) פועל יכול לחזור בו אפי' בחלי היום היינו אפי' למ"ד אינה לשכירות אלא לבסוף אבל איכא נפקותא לענין קידושין דאי ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף חשיב האי שכירות מלוה ואינה מקודשת ולענין עבודת כוכבים אם בנה שכרו מותר ואע"ג דישנה לשכירות מתחילה ועד סוף מ"מ אינה משתלמת אלא לבסוף כדאמרי' בפרק איזהו נשך (ב"מ דף סה.) דשכיר שנה בשנה[ה] שכירות של שנה זו אינה משתלמת אלא בשנה אחרת: **האי במיא.** פי' הקונטרס במיא שאינם חשובים אמרי' בו ולא במה שבתוכו במחרב דאחוב במה שבתוכו ולא בו ובגיהרא פירש ליר דגים שעשוי לימים רבים לטבל וחכוס לריך לו לשומרו לשון אחר ליהרא שמן כמו יפהר שלריך לכלי שמשתין אותו לזמן גדול בו ובמה שבתוכו וקשה לר"ת דאין זה סדר הברייתא שהביא לכן פר"ת במיא בו ובמה שבתוכו שהמים בטלים לגבי הכוס בחחרא בו ולא במה שבתוכו שהיין משוב ואינו בטל לגבי הכוס ומ"מ אינו חשוב כ"כ שנאמר דדעתה תהא על היין אבל בגיהרא במה שבתוכו דחשוב יותר מן הכוס אבל לא בו דהכוס אינו בטל לגבי ליהרא ומיהו קושיא דר"ת לא קושיא היא שהרי מלינו בגמרא דאינו חושש לסדר הברייתא כדאמר בפ' היין (סוכה כו.) גבי לא יהיו אדם בתפילין לא שינת קבע ולא עראי כו' ודוק ותשכח:

איכא דניחא ליה בכספא ולא ניחא ליה בדהבא. פי' כגון שלריכה כסף להשלים תכשיט של כסף שעושה ומיהו היכא שהטעה האשה בממון לא פליג ק' רבי שמעון:

דהוה צייר בבליתא. פי' בקונט' כשנתנו לשליח היה לרור בסמרטוט וכשהגיע ליד האשה מצאתו של זהב ולעיל כי פריך נמצא מעיקרא נמי זהב היה לא מצי לשנויי מאי נמצא דהוה צייר בבליתא דהא האשה עצמה מקבלת קידושין ש"כ יודעת היא שהוא של זהב אשם היא סבורה שהוא של כסף הוי קשיא ליה אמאי מקודשת והא איכא דניחא ליה בכספא ולא ניחא ליה בדהבא וכ"ש שהשליח יודע כך דאל"כ טועה הוא[א] ואין הקידושין כלום ולא שייך התם טעמא דמראה מקום היא לו אבל הכא שעשאתו שליח לקבל קידושין שייך טעמא דמראה מקום היא לו:

שיכול

[ו] אינה לשכירות אלא בסוף ומר סבר ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ואיבעית אימא דכ"ע ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ומקדש במלוה אינה מקודשת והכא באומן קונה בשבח כלי קמיפלגי מר סבר [ז]אומן קונה בשבח כלי ומר סבר [ח]אין אומן קונה בשבח כלי [ט]ואי בעית אימא דכ"ע אין אומן קונה בשבח כלי וישנה לשכירות מתחלה ועד סוף ומקדש במלוה אינה מקודשת והכא במאי עסקינן [י]כגון שהוסיף לה [יא]נופך משלו דמר סבר מלוה ופרוטה [יב]דעתיה אפרוטה ומר סבר דעתיה אמלוה ובפלוגתא דהני תנאי [יג]דתניא בשכר שעשיתי עמך אינה מקודשת בשכר שאעשה עמך מקודשת ר' נתן אומר בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת וכל שכן בשכר שעשיתי עמך רבי יהודה הנשיא אומר באמת אמרו [יד]בין בשכר שעשיתי בין בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת ואם הוסיף לה נופך משלו מקודשת בין ת"ק לרבי נתן איכא בינייהו שכירות בין רבי נתן לר' יהודה הנשיא איכא בינייהו מלוה ופרוטה מר סבר מלוה ופרוטה דעתיה אמלוה ומר סבר דעתיה [טו]אפרוטה: **מתני'** [טז]התקדשי לי בכוס זה של יין ונמצא של דבש של דבש ונמצא של יין בדינר זה של כסף ונמצא של זהב של זהב ונמצא של כסף על מנת שאני עשיר ונמצא עני עני ונמצא עשיר אינה מקודשת ר"ש אומר אם הטעה לשבח מקודשת: **גמ'** [יז]ת"ר [יח]התקדשי לי בכוס זה תני חדא בו ובמה שבתוכו ותניא אידך בו ולא במה שבתוכו ותניא אידך במה שבתוכו ולא בו ולא קשיא [יט]הא במיא הא בחמרא הא בציהרא: אם הטעה לשבח הרי זו מקודשת: ולית ליה לר"ש [כ]היין ונמצא חומץ חומץ ונמצא יין שניהם יכולין לחזור בהם אלמא איכא דניחא ליה [כא]בחלא ואיכא דניחא ליה בחמרא הכא נמי איכא [כב]ניחא ליה בכספא ולא ניחא ליה בדהבא אמר רב שימי בר אשי אשכחתיה לאביי דיתיב וקמסבר ליה לבריה הכא במאי עסקינן כגון שאמר לשלוחו הלוני דינר של כסף ולך וקדש לי אשה פלונית והלך והלוה של זהב מר סבר קפידא ומר סבר [כג]מראה מקום הוא לו אי הכי התקדשי לי התקדשי לו מיבעי ליה הטעה לשבח הטעהו לשבח מיבעי ליה נמצא מעיקרא נמי דזהב הוה אלא אמר רבא [כד]אני וארי שבחבורה תרגימנא ומנו ר' חייא בר אבין הכא במאי עסקינן כגון שאמרה היא לשלוחה צא וקבל לי קדושי מפלוני שאמר לי התקדשי לי בדינר של כסף והלך ונתן לו דינר של זהב מר סבר קפידא ומר סבר מראה מקום היא לו ומאי נמצא דקא צייר בבליתא [כה]אמר אביי ר"ש ורשב"ג ור"א כולהו סבירא להו מראה מקום הוא לו ר"ש הא דאמרן רשב"ג דתנן

גט

לעשות לו בדבר הקל ועשה לו בדבר כבד דאין זו שינוי ולא מ"ל דבר הקל אלא להראות לו מקום להקל בשליחותו אם כבד עליו בענין אחר:

גט

[פז] א מתי' פ"א מהל' שכירות הל' ד סמג עשין פט טוש"ע מ"מ סימן שו סעיף ב:

[פח] ב ג ד מתי' פ"ה מהלכות אישות הל' כ סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף טו ובסג"ה:

[פט] ה מתי' שם פ"ח הל' ז סמג שם טוש"ע אה"ע סימן לח סעיף כד:

[צ] ז ח מתי' פ"ה שם הלכה כט סמג שם טוש"ע אה"ע סימן כט סעיף ט:

[צא] ח מתי' פי"ז מהל' מכירה הלכה כ סמג לאוין קג טוש"ע מ"מ סימן רלג סעיף ז:

תוס' ר"י הזקן

אין אומן [קונה]. אינו קונה חלק בכלי במה שהוא משבחו שאם קונה ליכא מלוה שהרי נותן לה חלקו. וישנה לשכירות מתחלה ועד סוף. דאי אינה אלא בסוף אין כאן מלוה שהשכירות הוא במכוש אחרון וחיילי הקדושין. נופך. אבן טובה ואמר לה הרי את מקודשת בזה השכירות ובנופך. וא"ת בלא נופך נמי הוי כמלוה שיש עליה משכון וליהוי מקודשת.(ז) וי"ל דהכא ליכא משכון שלא נתנה לו בתורת משכון אלא להשביחו. ואיתא להך שיטה נמי בהגהול קמא [ב"ק צט, א]. **מתני'***. בן עזיר. יש מזונות בזול בפי מכרך. מגדלת. ולשון הגמ' מי סברת מגודלת גדולה ממש והוי שבח ממון שראויה לשמשך, אלא מאי מגודלת ליחוס כלומר חשובה דאמרה לא ניחא לי דשקלה מילי מינאי ואזלא (וכדאוקמי' [נדיא קמ"] שבבותאי. פי' מתוך חשיבותה תהיה מצויה לספר עם שכנותי ותתן אותי לבזו ולקלס. ואית דגרסי מי סברת גדולת גדולת ממש כלומר גודלת שער הנשים והאי שבח ממון, לא מאי גדולת ליחוס. ולשון הר"ם בפי' המשנה גודלת מקשטת הנשים. ובכולן אע"פ וכו'. הטעם דדברים שבלב אינן דברים. שהטעתו. אפילו לשבח אינה מקודשת. **גמ'. בו.** דעתה ולא במה שבתוכו וצריך שיהא בכלי שוה פרוטה. **והא במיא הא בחמרא הא בציהרא].** ר"ש פירש במיא בו ולא במה שבתוכו שהמים אינן שוין כלום ואין דעתה על המים. בחמרא, במה שבתוכו ולא בו שדרכו לשתות וחוזרים הכוס. ביצהרא, בו ובמה שבתוכו שמסתפקים מהשמן מעט מעט. והר"ם [אישות פ"ה הכ"ט] פי' במיא שהוא משקה הצריך לכל ואינו ביוקר בו ובמה שבתוכו דדעתה על הכל, הכלי מפני שהוא [נצרך להמים] והמים שהם צריכים לה, בחמרא, שאינו צריך לכל אין דעתה אלא על הכלי, יצהרא שהוא משקה חשוב וביוקר במה שבתוכו ולא בו ואין דעתה אלא על השמן.

ואית דגרסי ציהרא ציר של דגים. ומאי נמצא. דהא מעיקרא הכי הוי. **צייר בבליאתה.** כרוך בסדין. ואמר לשליח הנה פלונית מקודשת לי בזה. ואי קפידא הוי אינו שלוחה אלא לקבל לה קדושין של כסף, אבל אם היא עצמה קבלה קדושיה הואיל ואמר לה בזה והויא מקודשת** ואע"פ שהיא חושבת לה שהוא מתנה אחר שדברים שבלב אינן דברים. והלכתא כת"ק דקפידא הוי דקם ליה ר' שמעון בשטה.

*להלן מס, ב. **אינו מובן דאדרבא בגמ' משמע דאינה מקודשת משום דאיכא דניחא ליה בכספא וכו', וצ"ע (ד"ו).

עין משפט נר מצוה

(ז) א מתי' פ"א מהל' שכירות הל' ד סמג עשין פט טוש"ע מ"מ סימן שו סעיף ב:

(ח) ב ג ד מתי' פ"ה מהלכות אישות הל' כ סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף טו ובסג"ה:

(ט) ה מתי' שם פ"ח הל' ז סמג שם טוש"ע אה"ע סימן לח סעיף כד:

(י) ז ח מתי' פ"ה שם הלכה כט סמג שם טוש"ע אה"ע סימן כט סעיף ט:

(יא) ח מתי' פי"ז מהל' מכירה הלכה כ סמג לאוין קג טוש"ע מ"מ סימן רלג סעיף ז:

מסורת הש"ס

(א) [לקמן סב. ב"מ סה. עג. קי: ערכין יח.], ב) ב"ק צט. ב"מ קיב, ג) [בב"ק צט ע"ב הגירסא: רבא אמר דבו"ע], ד) [ע' תוס' לעיל ט. ד"ה והילכתא], ה) תוספתא דקידושין פ"ג ה"ב [ע"ש], ו) לעיל מו. וש"נ, ז) תוספתא דקידושין פ"ב ה"ב, ח) ב"ב פג., ט) [בכתי' נוסף: ולא ניחא ליה בחמרא ולא ניחא ליה בחלא], י) [בכתי': דניחא], כ) [לקמן מט. נט. גיטין סה. ב"ב עו: קסה.], ל) [שבת קיא: וש"נ], מ) [ב"ב קסה.], נ) [בכתי' שבריר"ף: שמיכס מלטרפין לשו"פ וכשמיכס היא זוכה], ס) [ומלטרפי], ע) [בכתי' שבריר"ף: במיא, בו ולא במה שבתוכו ולא חשיבא מיא ולא וכו'. וביעב"ן הגיה גירסא אחרינא במיא דלא חשיבי אמרינן דלא היתה וכו'], פ) [בכתי' שבריר"ף ובתוס' בשם רש"י נוסף: ון], צ) [ויקרא כה, גג], ק) ס"ל דכנגן, ר) [לעיל יט ע"א, ע"ש],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וכ"ש וכו' דכיון:

מוסף רש"י

אינה לשכירות אלא לבסוף. כי מהדר להו ויהלה הלכך לאו מלוה הוא (ב"ק צט.). כדאמר בפ"ק דיבמות (ב"מ סה.) כשכיר שנה בשנה, שכירות זו משתלמת בתחילת שנה אחרת (ב"מ קי:). **מר סבר אומן קונה בשבח כלי.** וכי יהיב לה ניהליה מקדשה בשבחא דאית ליה בגוויה אע"פ שלא נתן לה ממון אחר, ורבנן סברי לא קני ואינה מקודשת עד שיגיע ממון אחר לידה (ב"ק צט.). **מלוה ופרוטה.** כי יהיב לה פרוטה מדידיה, דעתיה אפרוטה. ומקדשה, לסבי נקט פרוטה, דקדושי אשה ליו להו בכך (שם צט:). **בשכר שעשיתי עמך.** התקדשי לי, אינה מקודשת. דאזיל וכבר המזיר לה הוא מלוה בגה (שם). **בשכר שאעשה עמך מקודשת.** דאינה נכסרות אלא בכסף וכי מהדר להו ניהליה מקדשא ליה בשבכרו (שם). **ר' נתן אומר בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת.** דקסבר ר' נתן ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף וכל פרוטה ופרוטה הויא לה מלוה, וכל שכן בשכר שעשיתי עמך. דמיוס שהמזיר לה מקף שכרו עליה במלוה (שם). **ואם הוסיף לה נופך משלו מקודשת.** דקסבר מלוה ופרוטה דעתה אפרוטה, ואילו לר' נתן אע"ג דהוסיף לה אינה מקודשת, דדעתה אמלוה (שם).

מוסף תוספות

א. [ש]לא נתכוון להקנות לה אלא אלא של כסף. תוס' הרא"ש.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

גט פשוט. העשוי כעין שלנו: **עדיו מקושר.** תחת הכתב: **מקושר.** התם מפרש לה בגבא בתרא שתקנוהו להכניס שמין יכולין להחזיר גרושותיהן וכשהיו כועסין הולכין אל הסופר דממהר לכתוב גט ונותנו לה ומתמרט לאחר זמן תקנו להו מקושר שיש בו טורח לעשותו ולהדיקי והכי מייתבא דעתיה. מניח ברלשון שיטה חלק וכותב שיטה ושיטה חלק וכותב שיטה וכן עד שלשה או ארבעה או יותר שיטין חלק וכופל חלק הראשון על הכתב ותופר וחוזר וכופל חלק השני על שיטת הכתב שתחתיו ותופר וכן שלשי והעדים חותמין מבחוץ בין קשר לקשר וילפינן התם דגט פשוט עדיו שניים מקושר עדיו שלשה וכל כפל וכפל קרוי קשר ושלשה קשרין יש בו ואם בא להרבות קשרים מרבה בעדים ואחר טופס השטר כתוב כדרכו: **שניהם פסולין.** שלא נעשו כתקון חכמים: **שיכול נעשותו פשוט.** שלא לתפור הקשרים ואם מפסיק אויר בין שיטות העליונות מה בכך וטעמא דמ"ק מפרש התם (דף קמד:) דקסבר אין יכול לעשותו פשוט מפני שהמקושר והפשוט אין זמנו שוה שאין כותבין זמן למקושר מלותה שנה אלא משנה של אחרים: **הכל כמנהג המדינה.** מקום שנהגו בפשוט ועשאו מקושר ועשאו פשוט פסול דכי עבדיה בעל שליח לכתוב על מנהג המדינה הוא דשויה ובהלי לא אייתי תנאי קמאי אלא מ) כשאינה במקום עדים והיינו דהוינן בה ות"ק לית ליה מנהג המדינה ומאן פליג עליה בהאי: ומשני ודאי פלוגתא אחריתא היא ומיהו בתחלת דגיעגי כו': **עביד לי פשוט.** שליחות קלה: **ועבד מקושר.** שליחות כבידה דשב"ג סבר מראה מקום הוא לו דאמר די לך בפשוט וכי עביד מקושר הואיל ומנהג מדינה אף במקושר כשר ותנאי קמאי פליגי עליה ואמרי קפידא הוא ולווקא אמר ליה לעשותו פשוט: **מראה מקום היא לו.** שם תמצאנו ולתנא קמא הוי קפידא אי איפשי שתקבלנו אלא שם ואין זה שלוחה במקום אחר: **בשבח ממון.** הוא דאמר ר"ש מ) דאע"פ שהטעה מקודשת דמסתמא ניחא לה: **אבל בשבח יוחסין.** פ) על מנת שאני ממזר ונמצא שהוא מתגאה עליה: **מסאנא דרב מכרעאי.** מנעל גדול ממדת רגלי איני חפיצה בו שאיני יכולה להלך בו ומשל הוא: **נתין.** זה נבעוני על שם ויתנם יהושע חוטבי עצים ושואבי מים ע) ואמרי ביבמות (דף עח:) **דוד גזר עליהם: מגודלת.** גדולה ורחויה לשמשני: **אנא פליג בריש.** בגבא קמייתא גבי עני ונמצא עשיר: **וה"פ.** דפליג בגבא בתרייתא גבי שפחה וכיון דפליג בריש דאם הטעה לשבח לאו טעותא היא לא איצטריך למהדר אפלוגי בסיפא הכי נמי גבי שבח יוחסין לא איצטריך אפלוגי דפליג בריש בשבח ממון וה"ה דפליג בסיפא לשבח יוחסין: **הכם.** גבי בת אי שפחה מגודלת: **אידי ואידי.** ריש דעני ונמצא עשיר וסיפא דאין לו תרוייהו לשבח ממון הוא כיון דגלי ר"ש פלוגתא בריש לא איצטריך למהדר אפלוגי בסיפא: **הכא.** גבי לוי ונמצא כהן: **בשבח יוחסין הוא.** ואיכא למימר דמודה ר' שמעון בהא משום דמסתמא דרב מכרעאי הוא אם איתא דפליג ר' שמעון עליה נתנייה: **גדולה.** תשובה: **לא ניחא לי.** שתהא שפחה תשובה לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נדיא שבבתאי משום שהיא תשובה מצויה לספר עם שכיותיה ותשמע ממני דברים ותסדר אותם לפני שכיותי ותתן אותי בפיהם לנענע וקלס: **יפרגם אפי' מדעתיה.** בתמיה שלא כתרגום שלנו: **המתרגם פסוק לצורתו.** שבא לאחר תוספת התרגום שלנו לומר לא אתרגם פסוק זה אלא כצורתו כגון לא תענה על רייב (שמות כג) לא תסכול על דינא הרי זה בדאי: **והמוסיף עליו.** שבא לומר הואיל וניתן רשות להוסיף אוסיף גם אני בכל מקום שאראה: **הרי זה מחרף.** מבזה את המקום משנה את דבריו. ואונקלוס כשהוסיף לא מדעתו הוסיף שהרי בסיני ניתן אלא שנשתכח וחזר ויסדו כדאמרי' במגילה (דף ג.) ופוסק שכל זה בתרגום: **והני מילי.** דקני בשלשה פסוקים דאמר לה קריינא: **הלכות.** הלכה למשה מסיני: **תורה.** קס"ד תורה שבכתב: **מדרש.** ספרא וספרי שהן הלכות של [מדרשי] מקראות ג) (ספר ויקרא) ד): ה"ג

שיכול לעשותו פשוט. פי' בקונטרס אי משום שיש אויר בין שיטה לשיטה כשפושטו אין לחוש שיש סופרים הרבה שאינם אומנים לסדר כתיבתן ומניחין אויר בין השיטות ונראה דאפי' יש חלק הרבה אין לחוש ואע"ג דגט קרח פסול ה) לא מיקרי קרח אלא כשיש שיטות של חלק טפי מן העדיס החתומים בו אבל אם יש עדיס החתומים בו כשיטות של חלק לא מיקרי קרח: **מאי מגודלת גדלת.** פי' הקונטרס תשובה ומתוך שהיא תשובה בעיני האנשים דבריה מקובלים ורבינו חננאל פי' מגדלת שער כמו מגדלה שער נשייא א) (מגיגה דף ד:) ומתוך שהולכת מבית לבית לקלוט מספרת כל הדבריס ממנה:

המתרגם פסוק **בצורתו.** פירוש כמשמעותו כגון לא תענה על רייב מתרגם לא תסיה על דינא הרי זה בדאי דאדרבה מצוה הוא להויש הדין לאורה אלא הכי מתרגם לא תתמנע מלאלפא למאן דמתבעי מיניך בדינא והמוסיף עליו פי' בקונטרס שבא לומר הואיל וניתן רשות להוסיף אוסיף אני בכל מקום שאראה הרי זה מחרף פירוש מבזה את השם משנה את דבריו ואונקלוס שהוסיף לא מדעתו הוסיף שהרי בסיני ניתן התרגום ב) שנשתכח וחזר ויסדו כדאמר במגילה (דף ג.) ורבינו חננאל פירש ג) המתרגם פסוק כצורתו כגון ויצאו את אלהי ישראל (שמות כד) דמתרגם וחזו ית אלהא דישראל הרי זה בדאי דשכינה ממש לא ראו דכתיב (שם לג) כי לא יראני האדם וחי והמוסיף עליו (ד) דאמר וחזו ית מלאכא דאלהא הרי זה מחרף שתולה שבח המקום במלאך אלא הכי מתרגמי וחזו ית יקרא דאלהא דישראל:

לבנות

ה"א לסיפא הכא נמי פליג ברישא וה"ה לסיפא הכי השתא התם אידי ואידי דשבח ממון ו) פליג ברישא והוא הדין בסיפא הכא דשבח יוחסים הוא אם איתא דפליג נתני איבעית אימא הכא נמי שבח יוחסים ז) מי סברת מאי מגודלת גדולה ממש מאי מגודלת גדלת דאמרה היא לא ניחא לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נדיא קמי שיבבותאי תנו רבנן על מנת שאני קריינא כיון שקרא שלשה פסוקים בבית הכנסת הרי זו מקודשת ח) ר' יהודה אומר ט) עד שיקרא ויתרגם יתרגם מדעתיה והתניא י) ר' יהודה אומר המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדאי והמוסיף עליו הרי זה מחרף ומגדף אלא מאי תרגום יתרגום דידן והני מילי דא"ל קריינ' ה) אבל אמר לה קרא אנא עד דקרי אורייתא נביאי וכתובי בדיוקא על מנת שאני שונה חזקיה אמר יא) הלכות ור' יוחנן אמר תורה מיתיבי איזו היא משנה ר' מאיר אומר הלכות ר' יהודה אומר מדרש מאי

ו) גט פשוט עדיו מתוכו מקושר עדיו מאחוריו א) פשוט שכתבו עדיו מאחוריו ומקושר שכתבו עדיו מתוכו שניהם פסולים ר' חנינא בן גמליאל אומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר שיכול לעשותו פשוט רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה והוינן בה ותנא קמא לית ליה מנהג המדינה ואמר ב) רב אשי באתרא דנהיגי בפשוט ועבד ליה מקושר א"נ באתרא דנהיגי במקושר ועבד ליה פשוט כולי עלמא לא פליגי דודאי קפידא כי פליגי באתרא דנהיגי בין בפשוט בין במקושר ואמר ליה עביד לי פשוט ואזל ועבד ליה מקושר מר סבר קפידא ומר סבר ג) מראה מקום הוא לו ר' אלעזר ד) דתנן ב) האשה שאמרה התקבל לי גיטי ממקום פלוני וקבל לה גיטה ממקום אחר פסול ורבי אלעזר מכשיר אלמא קסבר מראה מקום היא לו אמר עולא מחלוקת בשבח ממון אבל בשבח יוחסין דברי הכל אינה מקודשת מאי טעמא ה) מסאנא דרב מכרעאי לא בעינא תניא נמי הכי מודה ו) ר' שמעון אם הטעה לשבח יוחסים אינה מקודשת אמר רב אשי מתניתין נמי דיקא דקתני ז) ע"מ שאני כהן ונמצא לוי לוי ונמצא כהן נתין ונמצא ממזר ממזר ונמצא נתין ולא פליג ר"ש מתקיף לה מר בר רב אשי אלא דקתני ח) ע"מ שיש לי בת או שפחה מגודלת ואין לו על מנת שאין לו ויש לו דשבח ממון הוא הכי נמי דלא פליג אלא פליג ברישא

ואידי דשבח ממון ט) פליג ברישא והוא הדין בסיפא הכא דשבח יוחסים הוא אם איתא דפליג נתני איבעית אימא הכא נמי שבח יוחסים ז) מי סברת מאי מגודלת גדולה ממש מאי מגודלת גדלת דאמרה היא לא ניחא לי דשקלה מילי מינאי ואזלא נדיא קמי שיבבותאי תנו רבנן על מנת שאני קריינא כיון שקרא שלשה פסוקים בבית הכנסת הרי זו מקודשת ח) ר' יהודה אומר ט) עד שיקרא ויתרגם יתרגם מדעתיה והתניא י) ר' יהודה אומר המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדאי והמוסיף עליו הרי זה מחרף ומגדף אלא מאי תרגום יתרגום דידן והני מילי דא"ל קריינ' ה) אבל אמר לה קרא אנא עד דקרי אורייתא נביאי וכתובי בדיוקא על מנת שאני שונה חזקיה אמר יא) הלכות ור' יוחנן אמר תורה מיתיבי איזו היא משנה ר' מאיר אומר הלכות ר' יהודה אומר מדרש מאי

עין משפט נר מצוה

א) ממי' פ"ד מהל' גירושין הלכה כב טוש"ע אה"ע סימן קל סעיף ל):

צב ב ממי' פ"ט מהל' גירושין הלכה לד סמג עשין ג טוש"ע אה"ע סימן קמא סעיף מט:

צג ג ד ה ממי' פ"ח מהל' אישות הל' ד טוש"ע אה"ע סימן לח סעיף כה:

צד ו ממי' שם טור שו"ע שם סעיף כו:

מוסף רש"י

גט פשוט. שטר פשוט כעין שלנו שאינו תפור ומקושר כדלקמן, וכל שטרות קרויין גט כדאמרינן בעבודה זרה גט שאין בו אחריות, וכין בגיטין וכין בשטרות מיירי כדאמרינן בגמרא כדי שלא תחלוק בין גיטין לשטרות (רשב"ם ב"ב קסז.). **עדיו** מתוכו. בסוף השטר כמו שאנו נוהגין לחתום בתוכו (שם). **מקושר עדיו** מאחוריו. תוכב שיטה ומניח חלק כשיעור שיטה הכתובה וכופלה על החלק ותופר ואח"כ כותב שיטה ומניח שיטה חלק וכופלה על החלק ותופר וכן הרבה כדי מקום תורף השטר, והעדים חתומין מבחוץ כעין שפיכסו אמולאי בגמרא ובלבד שלא יהיו קשריו מרובין מעדיו, כדתנן בתם' גיטין (פח:) דהוה ליה קרח, וטופס של שטר כתוב סולו כעין פשוט וחכו הנקרא אצלנו הפשוט שבמקושר ואלו הכפילות כל כפל וכפל בפני עצמו ונראה מבחוץ בין כפל לכפל כעין קפת הסופר, וכן מוכח בגמרא שהעדים החתומין על כל קשר וקשר נקראין ונראין מבחוץ (שם ועי"ש הציור). **שניהם פסולים.** שלא נעשו כתיקון חכמים, ואם שטר חוב הוא אינו גובה בו מן הלקוחות, ואם גט אשה אינה מתגרשת (שם). **שיכול לעשותו פשוט.** לפשוט ולעשותו פשוט, שיקרע התפירות ויפתח השטר ויהיה פשוט (שם). **ות"ק** לית ליה מנהג המדינה. בתמיה, אם רבי"ג בא לומר שדיני פשוט ומקושר המפורשין לת"ק אם יש מדינה שנהגו לשנות דינם בענין אחר הכל כמנהג המדינה, והלא ת"ק נמי מודה בהא (שם קטה.). **בארא דנהיגי בפשוט כו'.** אתא לפרש בלחוש מנהג המדינה מלו לפלוגי ת"ק ור"ש (שם). **דודאי קפידא.** ואם גט אשה פסול לגרש בו (שם). **מר סבר קפידא.** ואע"ג דמנהג המדינה בין בפשוט בין במקושר, כיון דאמר ליה בפשוט קפידא הוא ויפסל המקושר, וכרבי"ג סבר הכל כמנהג המדינה, כלומר מראה מקום הוא לו אשם טורפת לו לכתוב מקושר יכתוב פשוט, ומיהו אם יכתוב מקושר טפי ניחא ליה שהרי מנהג המדינה בשניהם (שם). **ממקום אחר פסול.** שהיא אינה רוצה להתביית במקום אחר (שם). ור"א מכשיר. דסבר מראה מקום היא לו לטרוח ולגלות בשבילה עד אותו מקום, ואם יתפוץ לגלות יותר תבוא עליו ברכה (שם).

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה המתרגם וכו' והמוסיף עליו דמתרגם וחזו:

מוסף תוספות

א. מקלעת שער הנשים. רש"י מגיגה ד ע"ב.

תוס' ר"י הזקן

מחלוקת בשבח ממון. אי קפידא הוי או מראה מקום הוא לו. אבל בשבח יוחסין. שאמרה לשלוחה צא וקבל לי קדושין מפלוני שאמר כהן, אפילו ר"ש מודה דקפידא הוי שזה דעת קצת בני אדם שאין רוצין להתחבר עם גדול מהם שמתגאה עליהם. מסנא. מנעל גדול ממדת רגלי איני חפיצה. שיקרא. כל התורה. כצורתו. שבא לחסר תרגום אונקלוס, כגון לא תענה על ריב [שמות כג, ב] לא (תהרהר) [תסהיד] על דינא. מחרף. מבזה המקום ומשנה את דבריו שמוסיף מדעתו. תרגום דידן. של אונקלוס שהוא מסיני כדאיתא במגילה [ג, א] ושום שכל זה תרגום ששכחוהו וחזר הוא ויסדו. קרא. משמע יודע עשרים וארבעה בדקדוק. הלכות. משנה. מדרש. ור' יוחנן דאמר כמאן. והלכתא כחזקיה דהוא רביה דר' יוחנן. ועוד דהא איפסיקא (ב) הלכתא כתנא שהוא משנה ולא חשבינן תורה, אלמא תנינא משמע הלכתא ולא תורה.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות